

บทบาทหน้าที่ อาสาพัฒนาชุมชน (อสพ.)

อาสาพัฒนาชุมชน คือ อาสาสมัครจากราษฎรในท้องถิ่นที่มีจิตใจเสียสละ มีความสมัครใจ อาสามาปฏิบัติงานเพื่อส่วนรวมในด้านการพัฒนาชุมชน แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1. **อาสาพัฒนาชุมชน (อช.)** คือ อาสาพัฒนาชุมชนที่ได้รับคัดเลือกจากเวทีประชาคมหมู่บ้านให้ปฏิบัติหน้าที่อาสาสมัครในหมู่บ้านหนึ่ง เรียกชื่อย่อว่า “อช.” มีจำนวนหมู่บ้านละอย่างน้อย 4 คน โดยให้มีจำนวนหญิงชายในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน

2. **ผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน (ผู้นำ อช.)** คือ อาสาพัฒนาชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกจากเวทีประชาคมอาสาพัฒนาชุมชน เพื่อให้ปฏิบัติงานอาสาสมัครในฐานะผู้นำของอาสาพัฒนาชุมชนในตำบลหนึ่ง เรียกชื่อย่อว่า “ผู้นำ อช.” มีจำนวน 2 คน (ชาย 1 คน หญิง 1 คน)

ประวัติความเป็นมาของอาสาพัฒนาชุมชน (อช.)

พ.ศ. 2512 รม. มีมติรับหลักการเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2512 โครงการพัฒนาผู้นำอาสาพัฒนาชุมชน

พ.ศ. 2512 ทดลองดำเนินการในจังหวัดสกลนครและกาฬสินธุ์ รวม 100 คน

พ.ศ. 2515 ขยายการดำเนินงานโครงการพัฒนาผู้นำอาสาพัฒนา ชุมชนออกไปทุกจังหวัด (70 จังหวัดในขณะนั้น)

พ.ศ. 2519 ขยายการดำเนินงานออกไปในทุกตำบลที่เปิดเขตพัฒนา

พ.ศ. 2525 ให้คัดเลือกอาสาพัฒนาชุมชนที่เป็นสตรีเพิ่มขึ้น หมู่บ้านละ 1 คน รวมเป็น อช. หมู่บ้านละ 2 คน ครอบคลุมหมู่บ้านส่งเสริมให้มีการจัดตั้งชมรมอาสาพัฒนาชุมชน และจัดตั้งสมาคมผู้นำอาสาพัฒนาชุมชนไทย จัดทะเบียน เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2542 ที่ตั้งศูนย์ฝึกอบรมการพัฒนาชุมชน ต.สาริกา อ.เมือง จ. นครนายก

พ.ศ.2547 ใ้ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอาสาพัฒนาชุมชน พ.ศ. 2547 เพิ่มจำนวน อช. หมู่บ้านละ ไม่น้อยกว่า 4 คนและผู้นำ อช. ตำบลละ 2 คน โดยคำนึงถึงจำนวนสัดส่วนชายหญิง ใกล้เคียงกัน โดยผู้นำ อช. ได้รับค่าตอบแทนปีละ 4 งวด (รอบไตรมาส) งวดละ 500 บาท/คน

จำนวน อช./ผู้นำอช. (พ.ศ.2549-2550)

จำนวน อช. 276,192 คน จำนวน ผู้นำ อช. 13,550 คน

จำนวน ผู้นำ อช.ที่ผ่านระบบมาตรฐานงานชุมชน พ.ศ. 2547 – 2549 จำนวน 2,214 คน

สิทธิและหน้าที่ของ อช. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

1. กระตุ้นให้องค์กรประชาชน รู้สภาพปัญหาของหมู่บ้าน และสามารถวางแผนงาน เพื่อแก้ปัญหาได้เอง รวมถึงกระตุ้นให้ประชาชนรู้จักช่วยตนเอง และเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนา หมู่บ้านของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ริเริ่มและสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนา โดยเป็นที่ปรึกษากลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี กลุ่มอาสาสมัคร ตลอดจนองค์กรประชาชน และกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ
3. ช่วยเหลือสนับสนุน การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน
4. เป็นผู้ประสานระหว่างองค์กรประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ องค์กรเอกชนหรือเอกชนอื่นๆ
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ตามที่เวทีประชาคม คณะกรรมการหมู่บ้าน องค์กรบริหารส่วนตำบล หรือทางราชการมอบหมาย

สิทธิและหน้าที่ของ ผู้นำ อช. ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย

1. มีหน้าที่เช่นเดียวกับ อช. (ตามข้อ 1-5)
2. เป็นผู้ประสานงานระหว่าง อช. ในตำบล และ
3. เป็นผู้แทนของ อช. ในกิจกรรมต่างๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ภารกิจของผู้นำ อช.

1. การจัดเก็บข้อมูล จปฐ/กชช.2ค ร่วมเป็นผู้จัดเก็บข้อมูล จปฐ. / กชช. 2ค รวมทั้งการนำข้อมูลมาวิเคราะห์ กำหนดเป็นแผนงาน/กิจกรรม บรรจุในแผนชุมชน ประเมินผล เปรียบเทียบการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเองและภาพรวมของหมู่บ้านในแต่ละปี

2. การจัดทำแผนชุมชน ร่วมมือกับผู้นำชุมชนในหมู่บ้าน จัดเวทีประชาคม วิเคราะห์ ข้อมูล ปัญหา และกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาตามความต้องการของชุมชน
3. การจัดการศูนย์เรียนรู้ชุมชน ร่วมจัดเวทีประชาคมเพื่อเผยแพร่ความรู้ ปราชญ์ชาวบ้านในด้านต่างๆ ให้ประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียงเข้ามาศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม
4. การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนของคนในชุมชน โดยยึดหลักการพึ่งตนเอง
5. การส่งเสริมวิถีประชาธิปไตย เป็นแบบอย่างที่ดีในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทุกครั้ง และร่วมกิจกรรมรณรงค์เผยแพร่ความรู้เรื่องประชาธิปไตยในหมู่บ้าน/ตำบล
6. การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด แนะนำให้ความรู้แก่เพื่อนบ้านเพื่อให้เข้าใจถึงโทษและภัยของยาเสพติด รวมทั้งร่วมกิจกรรมรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในหมู่บ้าน/ตำบล
7. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นแกนหลักในการวางแผนและจัดกิจกรรมอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในหมู่บ้าน/ตำบล
8. การพัฒนาเด็ก/เยาวชน และอื่น ๆ